

Academicianul Cristian Hera – personalitate a științei agricole românești*

Gheorghe Sin

Membru corespondent al Academiei Române

Domnule președinte al Academiei Române,
Domnule președinte Emil Constantinescu,
Stimată doamnă Hera,
Distinși membri ai Academiei Române,
Onorată asistență,

Ne reunește astăzi un eveniment sărbătoresc de aniversare a 85 de ani de viață ai domnului academician Cristian Hera, personalitate proeminentă a cercetării agronomice, model de dăruire și reușită profesională, excelent manager, cercetător cu o îndelungată și bogată activitate științifică, dedicată cu pasiune progresului agriculturii românești.

Cu aleasă prețuire și respect, aș dori să rememorem câteva momente din viața și prestigioasa activitate a domnului acad. Cristian Hera.

S-a născut la 18 decembrie 1933, la Ploiești, a absolvit școala primară la Brazi, iar liceul la Ploiești și București. A urmat Facultatea de Agricultură, Secția pedologie și agrochimie, în București (un an), și-a continuat studiile la Moscova, la Facultatea de Agrochimie și Pedologie a Academiei de Științe Agricole K.A.Timiriachev, la absolvire primind recomandarea de a lucra în cercetare. Susține teza de doctorat în 1967, iar în 1973 obține titlul de *doctor docent în științe*.

Urmează cursuri de specializare post universitare în Germania, Franța, Suedia, SUA și Canada, precum și vizite de documentare științifică în diferite țări din Europa, Asia și America, pe teme privind fertilitatea solurilor, utilizarea îngrășămintelor și nutriția plantelor.

Ca o recunoaștere a unei remarcabile activități profesionale științifice, 12 universități îl onorează cu titlul de *doctor honoris causa*. Este membru de

onoare și profesor de onoare la trei Academii de Științe (China, Italia, Rusia).

A început activitatea de cercetare la Institutul de Cercetări Agronomice al României (1957) și a continuat la Institutul de Cercetări pentru Cereale și Plante Tnrice Fundulea, parcurgând toate treptele profesionale, unde ocupă funcții de șef de laborator, șef de secție cercetare, perioadă în care desfășoară și activitate didactică – profesor universitar asociat și consultant la USAMV, București.

În anul 1970 este ales director științific, iar din 1982 director general, funcție pe care o îndeplinește cu înaltă competență, probitate profesională, prestigiu și devotament pentru institut, dovadă o remarcabilă capacitate managerială și talent de a mobiliza creativitatea cercetătorilor și de a stimula formarea carierelor profesionale ale tinerilor, de a asigura coeziunea în interiorul și între colectivele de cercetare. Ca director al institutului, pe lângă continuarea cu pasiune a activității proprii de cercetare, s-a distins printr-o contribuție majoră la dezvoltarea activităților de cercetare, la îmbunătățirea și reactualizarea continuă a tematicii de cercetare, la înzestrarea tehnică a laboratoarelor, la modernizarea metodelor de lucru, la promovarea unui climat favorabil investigației științifice. Cert este că anii în care ICCPT Fundulea a avut cea mai rodnică activitate coincid cu perioada în care acad. Cristian Hera a fost directorul general al acestei instituții, afirmate cu renume de referință în țară și în străinătate.

În 1990 este ales membru titular al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură și președinte al Secției de cultura plantelor de câmp, iar în 2001

*Cuvânt rostit la sesiunea omagială „Academicianul Cristian Hera la 85 de ani”
(12 decembrie 2018, Aula Academiei Române)

este ales, prin vot secret, președintele Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” (2001–2009), după care este ales președinte de onoare, alegere firească și unanimă a membrilor ASAS, bazată pe reușitele manageriale anterioare, precum și pe echilibrul acțiunilor sale, pe diplomația cu care evită și rezolvă eventuale conflicte, pe amabilitatea și omenia care se manifestă statornic. A avut o contribuție hotărâtoare la elaborarea și promovarea legislației privind cercetarea agricolă, prin care s-a urmărit crearea unui mediu prielnic activității de cercetare științifică, pentru abordarea și rezolvarea obiectivelor cu rol dinamizator destinate creșterii performanțelor calitative, cantitative și de eficiență în agricultura românească.

În anul 1995 este ales membru corespondent al Academiei Române și în 2004, membru titular. În 2008 este ales președinte al Secției de științe agricole și silvicultură, iar în 2010, vicepreședinte al Academiei Române, reales în 2014. În 2018, la propunerea unanimă și în consens a Biroului Prezidiului și Prezidiului Academiei, este ales și validat de Adunarea generală în funcția de președinte al Academiei Române (pentru perioada ianuarie-aprilie), până la alegerea noii conduceri a Academiei. Propus pentru funcția de președinte și-a retras candidatura.

Datorită recunoașterii internaționale, a competenței profesionale științifice în domeniu a fost ales în numeroase funcții de conducere în organisme științifice internaționale, dintre care menționăm:

- președintele Comisiei de fertilitate a solului și nutriția plantelor din cadrul Societății Internaționale de Știința Solului;

- expert al AIEA în utilizarea tehnicilor nucleare în cercetările din agricultură, iar din 1991, director al Secției fertilitate a solului, irigații, nutriția plantelor și producție vegetală, Departamentul de cercetare al FAO/AIEA;

- președintele Centrului Științific Internațional pentru Îngrășăminte (CIEC), reales la congresele mondiale de îngrășăminte de la Gent (Belgia), Beijing, (China) și Chang Mai (Thailanda (2001);

- membru fondator al Uniunii Europene a Academicilor de Științe Agricole, vicepreședinte (2004–2006), președinte (2006–2008).

Are o activitate publicistică foarte bogată cu sute de lucrări științifice publicate în țară și străinătate, fiind în același timp redactor și membru în comitete

de redacție la numeroase reviste din România și din străinătate.

A participat activ la zeci de simpozioane, congrese, conferințe, dezbateri organizate în țară și în străinătate, pe diferite teme cu caracter științific.

Dintre contribuțiile științifice originale în domeniul științei solului, nutriției plantelor și folosirii raționale a îngrășămintelor, menționez:

- perfecționarea metodelor de analiză a solului; elaborarea bazelor teoretice ale unor metode practice de stabilire a necesarului de îngrășăminte;

- introducerea în tematica de cercetare a metodelor moderne de prelucrare a datelor privind influența îngrășămintelor asupra unor indici agrochimici ai solului și asupra producțiilor și calității acestora, la principalele plante de cultură;

- studiul îngrășămintelor lichide cu azot; fundamentare teoretică și recomandări de valorificare în tehnologiile de cultură a plantelor;

- conceperea, inițierea și organizarea experiențelor de lungă durată cu îngrășăminte, într-o rețea geografică, cu tematică unitară pe țară; studierea transformărilor chimice ce au loc în sistemul sol-plantă; elucidarea unor aspecte teoretice și practice referitoare la evoluția fertilității solului și protecției mediului;

- introducerea și utilizarea tehnicilor nucleare (îngrășăminte marcate cu izotopi stabili și radioactivi, folosirea sondelor cu neutroni) în cercetările din agricultura României;

- introducerea și promovarea în agricultura României a conceptului de agricultură durabilă și performantă.

Pentru activitatea sa științifică remarcabilă, Cristian Hera a fost distins cu numeroase ordine și medalii în țară și străinătate.

La o asemenea activitate profesional-științifică, având o recunoaștere certă din partea comunității științifice interne și internaționale, apare, firesc, întrebarea: cine este OMUL Cristian Hera, cum se manifestă în relațiile cu semenii săi, ce cred și cum îl apreciază aceștia, ce calități și ce defecte are, cum reacționează în situații destinsse sau tensionate, întrebări sintetizate într-una singură pe care, deseori, o auzim: ce fel de om este?

L-am cunoscut cu 55 de ani în urmă, când eram student, și apoi la ICCPT Fundulea, unde, de-a lungul a treizeci de ani am avut privilegiul de a-i fi colaborator apropiat, de la care am avut ce învăța și

la care am apreciat și am admirat numeroase trăsături ce-i conturează personalitatea.

Calitățile umane pe care le constatăm acum își au originea în faptul că încă din copilărie a beneficiat de o aleasă educație primită de la părinții săi, ambii învățători, prețuiți de comunitatea locală, care i-au insuflat dragostea față de muncă, corectitudinea și respectul pentru adevăr, sinceritatea și bunătatea în relațiile cu oamenii, iar bunicul său, după propriile mărturisiri, i-a cultivat dragostea pentru natură, pentru miracolul creșterii plantelor și formării recoltelor, pentru diversitatea resurselor naturale.

Cei care l-au cunoscut și au colaborat cu acad. Cristian Hera, români și străini, nu de puține ori au exprimat cu diferite ocazii, aprecieri elogioase risipite de-a lungul timpului în diverse publicații. Voi reda câteva dintre ele, lăsând pe alții să răspundă la întrebarea de dinainte:

- *Prin activitatea sa laborioasă, de largă anvergură și complexitate, a promovat cercetarea agricolă românească pe noi dimensiuni, cucerind un onorant prestigiu în țară și peste hotare* (acad. Eugen Simion, președinte al Academiei Române).

- *Militează pentru lucrul bine făcut, este omul pe care întotdeauna te poți baza* (acad. Ionel Haiduc, președinte al Academiei Române).

- *Rezultatele obținute de dumneavoastră v-au adus glorie și recunoaștere mondială, [...] ele au constituit forța de a gândi viitorul cercetării, îndemnul de a lupta până la sacrificiu pentru hrana țării... Acestea dovedesc capacitatea Dvs. de a cultiva cea mai aleasă dintre virtuți, omenia caldă izvorâtă din inteligența totdeauna iscoditoare a realității pentru a scoate la lumină adevărurile* (prof. univ. Anghel Stanciu, președintele Comisiei pentru învățământ și știință, Camera Deputaților).

- *Rezultatele activității dumneavoastră de excepție, atât științifice, cât și de promovare instituțională a cercetării științifice în agricultură, constituie un exemplu de competență, perseverență și dăruire* (dr. Ion Stănciulescu, președintele Colegiului Consultativ pentru Cercetare, Dezvoltare și Inovare).

- *Ați fost mulți ani manager iscusit și iubit al celor mai importante instituții de cercetare agricole din România. Ați fost cel mai de seamă reprezentant al științei agricole românești peste hotare* (acad. Nicolae Săulescu).

- *Ați înălțat șapte semețe coline cu inegalabilă pricepere și neîntreruptă trudă, înscriind pe vârful*

lor: realizări profesionale de excepție, conducere eficientă și principială a celor mai prestigioase așezăminte ale cercetării agricole românești, patriotism model al unui adevărat român; demnitatea și neîntrerupta măiestrie a mesagerului lumii, nelimitată omenie și nețârmurit respect față de semeni, comportare morală și ireproșabilă, neasemuit de frumoase împliniri familiale (prof. univ. Constantin Vasilică, președintele Filialei Iași a ASAS).

- *I-am fost student, l-am apreciat totdeauna ca pe unul dintre cei mai competenți profesori pe care i-am avut dintr-o multitudine de mari dascăli. A sprijinit și sprijină ca nimeni altul unitățile de producție... este foarte cunoscut și recunoscut în cele mai mari și puternice țări ale lumii, dar este și un eminent om de echipă, un autentic camarad... este o mare onoare să conlucrezi cu asemenea personalitate* (prof. Ioan Oancea, fost ministru al Agriculturii).

- *Reușita lui Cristian Hera rezidă, cred, în suma calităților sale de specialist și suplețea lui de spirit și de comportament. Aniversarea de astăzi prilejuiește deopotrivă descoperirea omului Cristian Hera, umanismul său nefiind doar cel al formației sale intelectuale, ci el ține de structura etică a omului iubitor de oameni, de apropiat generos al tuturor. Personalitate de o anvergură intelectuală și cenzură morală fără comună măsură, cu o impunătoare opera dialectică, științifică și de conducere, Cristian Hera aniversează împlinirea celor 75 de ani sub semnul respectului, afecțiunii și admirației noastre unanime* (acad. Valeriu D. Cotea).

- *Cristian Hera – omul – se străduiește să facă tot binele posibil pentru ca nimic rău să nu se poată petrece din cauza ori în prezența sa. El are înțelepciunea de a răspunde răului cu bine, are capacitatea de a trece cu eleganță peste ofense și peste gesturile neprietenești. Sunt calități pe cât de rare pe atât de nobile. Cristian Hera nu știe să vorbească decât de bine pe ceilalți. Noțiunea de denigrare sau suspiciune îi este străină. El găsește în fiecare coleg, colaborator sau subaltern partea cea bună, motivația care să justifice fiecăruia locul în viață și în societate. Sensibil cu deosebire la acest loc, evocă cu fiecare ocazie, cu înalt respect, memoria tuturor marilor săi premergători, insuflând noilor generații sentimente de prețuire a valorilor autentice și spirit de emulație. În postura de profesor, Cristian Hera are prestanța și exigența imprimată de*

solida sa pregătire și, totodată, în relația cu studenții, apropierea căldurii sale adânc umane. În această ipostază, mi-l imaginez mai degrabă așezat printre ei, în bancă, decât la pupitrul catedrei, într-atât vrea să le dăruiască cunoaștere și suport în viață. Cu politețe, nu precupețește nicio dată vreun efort când este vorba să dea o mână de ajutor, să îndrume colegial pe colaboratori. Deși mereu solicitat în diferite funcții și obligații administrative, totdeauna cronofage, le îndeplinește cu pasiune și fără nervi, dar cu nerv, suprapunându-și cu generozitate vocația și funcția (acad. Valeriu D. Cotea).

• *Cel care a condus cu competență și eficiență maximă creșterea științifică agronomică românească timp de aproape jumătate de secol, dar și despre cel ce a reprezentat, ca nimeni altul, știința agricolă românească în lume mai bine de 50 de ani, se poate spune, fără teamă de a greși, de a exagera sau de a măguli, că este liderul de necontestat al științei agricole românești și unul dintre liderii de primă mărime ai cercetării științifice mondiale ai perioadei contemporane (acad. Păun Ion Otiman).*

• *Întreaga mea admirație și recunoștință domnului academician Cristian Hera pentru ce a realizat în cele opt decenii de viață pe care le aniversează, pentru imparțialitatea și profesionalismul cu care a promovat întotdeauna oameni, idei, proiecte și programe cu mare impact. La mulți ani cu sănătate și puterea de a continua ceea ce faceți cu atâta profesionalism și dăruire! (dr. ing. cosmonaut Dumitru-Dorin Prunariu).*

• *Prin calitățile sale de om de știință a dobândit performanțe neatinse de nici un alt cercetător din domeniul agriculturii actuale, devenind astfel o pildă de demnitate profesională și civică, dar și un exemplu de bun tată de familie, însușiri care, dacă lipsesc, afectează prestigiul oricărei persoane publice. Prin potențialul creativ al Domniei Sale, valorificat atât de reușit prin performanțe științifice remarcabile, recunoscute plenar în țară și pe alte meleaguri, rămâne și pentru oamenii de știință din silvicultură un exemplu de urmat, cu condiția ca aceștia din urmă să-i urmeze credința (acad. Victor Giurgiu).*

• *Aș vrea să spun că în scrierile profesorului Cristian Hera și mai ales în vorbirea sa calmă și plină de înțelepciune ni se oferă miezul crezului său: „pământul care ne dă pâinea noastră cea de toate zilele” și din acest crez izvorăsc și se împle-*

tesc continuu știința și credința (acad. Tudorel Postolache).

• *Profesorul Hera este un vizionar și un luptător pentru o nouă acceptare a României pe plan internațional, o nouă imagine a țării noastre în lume și, în primul rând, în Uniunea Europeană (acad. Nicolae Panin).*

• *Cristian Hera rămâne un perfecționist, un spirit deschis, animat mai presus de toate de descoperirea și afirmarea adevărurilor științifice atât de necesare unei societăți care-și caută identitatea, echilibrele, punctele de sprijin, competitivitatea și valorile, amenințate tot mai vizibil de malaxorul globalizării (prof. dr. Luminița Chivu, director general INCE).*

• *Omul de știință Cristian Hera, după părerea mea, trebuie așezat cu respect în galeria slujitorilor ogorului românesc, cu punctul ei de plecare reprezentat de experiența milenară a țaranului român, și cu reperatele de înaltă condiție științifică, personificate de Ion Ionescu de la Brad și Gheorghe Ionescu-Șișești (dr. ing. Dumitru Manole, Constanța).*

• *Opera lui Cristian Hera este un rezultat al unei însușiri aparte pentru descifrarea tainelor lumii vegetale. Această dotare divină a fost aceea care i-a sădit conștiințiozitatea pentru descifrarea forțelor care asigură rodnicia pământului. Ce-i drept, el a avut șansa de a fi continuatorul unor corifei ai științei agricole. Mentorii săi au întrevăzut această capacitate extraordinară a omului ce vine din urmă, pentru a ridica la un nivel nebănuit realizările lor. Realizări care au căpătat recunoașterea comunității științifice internaționale, adică a celor care își dedică activitatea problemelor ce aparțin unei științe la care pot accede doar marile valori umane (Iosif Pop, redactor-șef „AgroTerra”).*

Remarcăm și aprecierile unor personalități din străinătate:

• *Remarcabil om de știință, exemplu sclipitor de profesionist complet pentru toți care au muncit și au învățat alături de el, având prețioase calități umane ca integritate, loialitate și profund simțământ de responsabilitate (Ewald Schnug, directorul Institutului pentru Nutriția Plantelor și Știința Solului, Braunschweig, Germania).*

• *Remarcabil om de știință și manager (Maurice Fried, SUA, director Diviziunea mixtă FAO/AIEA).*

• *Personalitate plină de farmec și de puternică determinare de a realiza ceea ce trebuie. Respectul mutual pentru oameni și viziunea clară asupra modului de abordare a problemelor sunt armele sale*

secrete (Hubert Spiertz, profesor, Wageningen University & Research, Olanda).

- *Activitatea sa în cadrul Uniunii Europene a Academiilor de Științe Agricole a fost considerabilă și deseori decisivă pentru asigurarea perenității acestei instituții. A inovat și a lansat noi piste de dezvoltare, în domenii diverse, atât științifice, cât și administrative și diplomatice, spirit de înaltă calitate care se reînnoiește permanent și totdeauna pentru mai bine* (Jean-Marc Boussard, președintele Uniunii Europene a Academiilor de Științe Agricole).

- *Dovedește o cunoaștere profundă în sfera sa de cercetare, capacități înalte de muncă, entuziasm, mare talent de rezolvare a problemelor, idei strălucite, atitudini oneste și un mare simț al umorului* (Baiba Rivza, profesor, Universitatea Agrară, și președinte al Academiei de Științe Agricole din Letonia).

- *Om de știință de înaltă clasă mondială, gânditor profund, mentor pentru tinerii specialiști, personalitate umană plină de atenție și afecțiune față de semeni, iubit și admirat de colaboratorii și învățăceii săi de pretutindeni* (Jitendra Srivastava, India, consultant agricol la Banca Mondială).

- *Lucrările și activitatea sa depășesc granițele, generând interes pretutindeni, puțini oameni de știință din orice domeniu beneficiază de o așa largă recunoaștere și un unanim respect* (Lester Brown, celebru analist de mediu și economie mondială, SUA).

- *Personalitate completă care prețuiește oamennii, persoană intens motivată care crede cu toată puterea sufletului în ceea ce face* (Manase P. Solema, Tanzania, director în AIEA pentru Africa și Asia, Pacific).

- *Sincere aprecieri pentru serviciile competente și loiale acordate AIEA, prin contribuția extrem de prețuită de toți cei cu care a lucrat* (Hans Blix, director general al AIEA, Viena) ș.a.

Toate acestea sunt opinii și aprecieri ce reliefează personalitatea OMULUI Cristian Hera, cu o autentică valoare profesională, umană și morală, bazată pe o excepțională energie creatoare, pe generozitate și abnegație, pe inteligența de a milita neobosit pentru evoluția ascendentă a științei și modernizarea practicii agricole.

De aceea, domnule academician Cristian Hera, în aceste momente pline de emoție și admirație pentru ceea ce sunteți și ceea ce ați făcut în cele peste șase decenii, vă adresăm urarea de a vă avea în mijlocul nostru mulți ani sănătos și activ, cu bucurii și satisfacții, asigurându-vă de statornicia respectului și stimei noastre.

La mulți ani!

*FAO – Organizația Internațională pentru Alimentație și Agricultură, Roma.

*AIEA – Agenția Internațională pentru Energie Atomică, Viena.